

ورزش‌های بومی و محلی

و

توسعه روستایی

تدوین: مرد آوری:

عبدالحمید پاپ‌زن

(عضو هیأت علمی دانشگاه رازی)

حسین پاپ

(عضو هیأت علمی دانشگاه رازی)

مهنا شاهمرادی

(دانشجوی دکتری دانشگاه رازی)

دانشگاه رازی

۱۳۹۸

سرشناسه	پاپزن، عبدالحمید
عنوان	ورزش های بومی و محلی و توسعه روستایی / تدوین و گردآوری عبدالحمید پاپزن، حسین آگهی، مهنا شاهرادی
مشخصات نشر	کرمانشاه، دانشگاه رازی، ۱۳۹۸=۲۰۱۹م.
مشخصات ظاهری	۳۱۵، ۴ص: مصور
فروست	دانشگاه رازی؛ ۳۷۳. تربیت بدنی؛ ۱۸
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۹۳-۰۲۶-۱
یادداشت	کتابنامه
یادداشت	
موضوع	بازی - ایران ورزش های روستایی - ایران - کرمانشاه
شناسه افزوده	آگهی، حسین / تدوین کننده همکار
شناسه افزوده	شاهرادی، مهنا / تدوین کننده همکار
رده بندی دیویی	۷۹۶/۰۹۵۵
رده بندی کنگره	۱۳۹۸ ۴۲۰۴/۲۰۴۷ GV۶۵۷

دانشگاه رازی

انتشارات دانشگاه رازی ۳۷۳

عنوان کتاب: ورزش های بومی و محلی و توسعه روستایی

تدوین و گردآوری: عبدالحمید پاپزن، حسین آگهی، مهنا شاهرادی

ناشر: دانشگاه رازی

تاریخ و نوبت چاپ: ۱۳۹۸-اول

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۶۲۰۰۰ تومان

Razi University Press

© 2019/1398

Print Run: 500

Price: 620000 Rials

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۹۳-۰۲۶-۱

مراکز پخش: تهران: مرکز نشر دانشگاهی ۸۸۵۵۶۱۶۸- کتابیران ۶۶۴۹۲۲۶۶ - دانشیران ۶۶۴۱۶۱۷۶

Tehran: Ketabiran: +98 021 66492266 Daneshiran: +98 021 66416176

کرمانشاه: مرکز چاپ و نشر دانشگاه رازی - تلفن ۰۸۳۳-۴۲۸۰۸۰۲

Kermanshah: 0833 - 4280802

Email: press@razi.ac.ir

مسئولیت صحت مطالب به عهده مؤلفین می باشد.

(حق چاپ برای ناشر محفوظ است)

پیشگفتار

گنجینه‌های سامانه‌های ورزش بومی میراث گرانبهایی است که پس از گذر هزاران ساله‌ی خود امروز در دستان ما و به بهایی اندک قرار دارد. اینکه با این همه ثروت و ارزش بالا و والا چکار کرده‌ایم و یا چه می‌کنیم، بستگی به آن دارد که درک و فهم ما از این میراث به چه اندازه‌ای باشد. ناگفته هویدا و آشکار است که این سامانه‌های بی‌بدیل در هر منطقه و یا کشوری که از پیشینه‌ی فرهنگی و تمدن افزون‌تری برخوردار باشد، از غنا و ارزشمندی بیشتری سود می‌برد. شاید با برگشت به کمتر از نیم قرن پیش، نمونه‌هایی از این گنجینه را در حافظه - د محسوم می‌کنیم که متأسفانه امروز وجود خارجی ندارند. یکی از مباحث مهم که بشر امروزین در رنگ‌ها و شکل‌های دیگر بدان می‌نازد و می‌بالد، ورزش است. در یک مطالعه‌ی حتی چند انر وسیع و عمیق، توجه انسان جلب می‌شود که در تمامی کشورهای جهان و به ویژه در نیای غرب هر کس به نوعی می‌خواهد بگوید که یا ورزشکار است و یا به ورزش علاقه‌مند. کم‌پس می‌آید که به موردی غیر از این دو برخورد کنید. تظاهر به این امر نشان از آن دارد که بحث ورزش در آباد مختلف آن حائز اهمیت ویژه می‌باشد، لیکن پرسش اساسی این است که آیا آنچه که امروز بدان ورزش می‌گوئید، همان چیزی است که باید وجود داشته باشد، یا اینکه این واژه نیز مانند فراوان واژه‌های دیگر دچار استحاله گردیده و از جنس دیگری شده است. مقایسه‌ای ساده بین بسیاری از حرکاتی که امروز ورزش می‌نامیم با آنچه که در گذشته بدین نام نامیده می‌شد، بیانگر وجود تفاوت‌های اساسی بین این دو می‌باشد. امروزه ورزش به مثابه‌ی زد و بند و تاخت و تاز در میدان بوداگری و حتی سیاست خودنمایی می‌کند و دیروز روح همبستگی و برادری و مقاومت را التاء می‌کرد. جوهره‌ی ورزش دیروزین کار جمعی و تقویت ارتباط بین انسان‌ها و ارتقاء روحیه‌ی جوانمردی و بزرگی بود، در حالی که امروز ورزشکاران به عنوان کالا و همانند با دیگر اجناس و کالاها توسط باشگاه‌ها و یا بهتر بگوییم بنگاه‌های اقتصادی ورزشی خرید و فروش می‌شوند. ورزشی که دیروز کرامت و بزرگی انسان را حتی در میدان‌های نبرد به نمایش می‌گذاشت، امروز به ابزاری برای سوء استفاده‌های مختلف تبدیل می‌شود. در لابلای این جمله‌ها و نیز تحلیل‌های

منطقی دلسوزان فرهنگ این مرز و بوم می‌توان این نتیجه را دریافت کرد که امروز کمیت‌ها جای کیفیت‌ها را پر کرده‌اند و این تلنگری است به آنان که به فرهنگ‌شان عشق می‌ورزند و بدان می‌بالند. مستندسازی ورزش‌ها و بازی‌های محلی، به ویژه در محیط‌هایی که کمتر از مواهب توسعه برخوردار شده‌اند!!! واقعیت‌های بزرگی را آشکار و به نمایش در می‌آورند. در بررسی سامانه‌های مرتبط با این ورزش‌ها و بازی‌ها در می‌یابیم که چه گنجینه‌ی گرانبهایی را صاحب هستیم، اما بدان بی‌توجه.

آنچه که خوانندگان فرهیخته در پیش رو دارند مستندسازی بخشی از ورزش‌ها و بازی‌های بومی در شهرستان کرمانشاه و آنهم در مناطق روستایی است. اگر حوصله کنید و برگ‌های این کتاب را یکی پس از دیگری با دقت پی بگیرید، خواهید دید که هر یک از این موارد دارای پیام‌های همبستگی، آماده‌سازی، انسانیت، معرفت و شناخت، عشق و علاقه به دین و وطن و ساخت و پرداخت انسان‌ها برای مواجهه با سختی‌ها و دشواری‌ها و در چنین حالت ایجاد سرور، شادی و نشاط سالم را به همراه دارد. البته اگر با دید عمیق‌تری نسبت به موضوع بنگریم، جای پای نگاه فلسفی انسان امروزی و دیروز را خواهیم دید. مگر به این است که امروز علی‌رغم ادعای موجود مبنی بر روح جمع‌گرایی و مشارکت‌های اجتماعی عملاً بر فردگرایی و جداکردن انسان از جمع و اجتماع تأکید می‌شود. بررسی سبب ارتباط‌های خانوادگی و فامیلی و درمداری بازتر، مردمان یک شهر و دیار، این واقعیت تلخ را نمایان می‌کند که هرچه جلوتر می‌رویم روابط اجتماعی ضعیف‌تر شده و انسان‌ها از یکدیگر بی‌خبرتر می‌شوند. دیگر روح این این کلام زیبا را که: «بنی آدم اعضای یکدیگرند» را احساس نمی‌کنی. گویا انسان‌های یک جامعه موجوداتی بی‌روح و سینی هستند که در کمال خونسردی و بی‌تفاوتی از کنار یکدیگر عبور می‌کنند. کجاست آن حس سرور انگیزی که از گذر از یک بازار قدیمی و یا یک زورخانه‌ی سنتی به انسان دست می‌داد. تصور می‌کنیم همه غریبه‌ایم و از ازل هیچگونه آشنایی و انس و الفتی بین ماها وجود نداشته است. وقتی شما ساختار ابزارهای ارتباطی انسان‌ها را در گذشته

بررسی می‌کنید متوجه می‌شوید که در آن ساختار هر فردی به ناچار جزئی از جمع تعریف می‌شد و وظیفه‌ای را بر عهده داشت، لذا شما خواسته و یا ناخواسته در یک سامانه و سیستم اجتماعی و ارتباطی قرار می‌گرفتید و به تدریج یاد می‌گرفتید که در این سیستم باید با دیگران تعامل داشته باشید. انسان از گذر از این گذرگاه و معبر ابزاری به تفکر و اندیشه وادار می‌شد. همان چیزی که او را از همه‌ی موجودات زنده و غیرزنده‌ی دیگر متمایز می‌کرد. درست است که مکانیزم تفکر و اندیشه در دنیای فرد اتفاق می‌افتد، لیکن جرقه‌های آن در جمع زده می‌شود. تصور کنید انسانی از ابتدا در خلوتی زندگی کند و با کسی ارتباط و تعامل نداشته باشد، می‌توانیم برای این سال اندیشه‌ای والا متصور باشیم، هرگز. حتی عرفا نیز که در خلوت خود با خدای خود راز و نیاز می‌کنند، از طریق جمع به این خلوتگاه راه پیدا کرده‌اند و این چیزی است که در بهر ورزش جستجو کنیم. شما خوانندگان فهیم و فرهیخته، هریک از ورزش‌های پیش رو در این نوشتار را با دید ژرفانگر در کاوید و بعد ببینید که چه رمز و رازهایی در این به اصطلاح ورزش‌ها و بازی‌ها نهفته است و چگونه آن روحیه‌ی کار جمعی و تفکر جمعی مورد توجه بوده، به گونه‌ای که افراد بدون آنکه در هیچ برنامه‌ی آموزشی بخصوصی شرکت کرده باشند این روحیه‌ی با ارزش را صاحب می‌شوند.

بر اساس این تحلیل کوتاه و به دلیل اهمیت ورزش و نشانه‌ی بدیل آن در موضوعات اجتماعی، فرهنگی، روحی و روانی، اقتصادی، زیست محیطی و سایر زمینه‌ها و اینکه این بحث با اهمیت چگونه می‌تواند بر توسعه‌ی جامعه و به ویژه توسعه‌ی روستایی اثر بگذارد، تحقیقی ارزشمند توسط خانم مهندس مهنا شاهرادی در محدوده‌ی جغرافیایی شهرستان کرمانشاه به اجرا درآمد. نوشتار پیش‌رو حاصل پژوهش فوق الذکر است که به همه‌ی علاقه‌مندان و دوستان فرهنگ‌ی ملی و محلی و نیز ورزش پیش‌کش می‌گردد. به ویژه شمار زیادی از مردمان فرهنگ‌ساز و فرهنگ دوست دیار کرمانشاه در آن شریک و سهیم‌اند. روستاییان

عزیزی که دوستانه و سخاوتمندانه داشته‌های خود را پیرامون موضوع پژوهشی در اختیارمان گذاشتند. بازخوانی و اظهارنظرهای ارزشمند استاد فرزانه جناب پرفسور محمدرضا همزه‌ای به گونه‌ای بوده است که نمی‌توان کلماتی هم‌سنگ و در شأن این ارزش‌ارایه نمود، فقط بسنده می‌کنیم به سپاسی کوتاه.

در پایان انتظار می‌رود از دید نقادانه‌ی صاحبان نظر و دانش و تجربه در این حوزه برخوردار باشیم، در عین حال یادآور می‌شویم که شاید کتابی از این دست و تحقیقی به این شیوه که در نوع خود از نظر مطالعات اجتماعی می‌تواند کم‌نظیر باشد، بتواند سایر محققان، بخصوص جوانان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی را وادار کند که گوشه‌ی چشمی به سامانه‌های دانش‌بری داشته‌باشند و تا قبل از آنکه این دانش‌پر ارزش از صحنه‌های فرهنگی ما رخت بربندد آن را به تصویر بکشانیم و مستند نماییم. به نظر می‌رسد در شرایط فعلی که زندگی ماشینی بی‌رحمانه تمام مظاهر فرهنگ و تمدن با ارزش جوامع انسانی را نشانه گرفته و می‌رود که این جلوه‌های بی‌بدیل را به نابودی بکشاند، به هر طریق ممکن این فرهنگ را مستند و پا برجا کنیم تا آیندگان بدانند که ناکان متعهد و خوش فکری داشته‌اند و در روزگاران آینده دوباره این سامانه‌های مهم را آفرینی کنند و از آن‌ها لذت ببرند.

دکتر عبدالحمید باپ‌زاد

دانشیار دانشگاه رازی

دکتر حسین آسمی

دانشیار دانشگاه رازی

مهنا شاهمرادی

دانشجوی دکتری توسعه کشاورزی

فهرست عناوین فصول

صفحه	عنوان
	فصل اول
۶.....	مؤلفه های اصلی ورزش روستایی به منظور بهره‌گیری در توسعه پایدار روستایی
	فصل دوم
۱۱۹.....	شناسایی و معرفی بازی های بومی مناطق روستای استان آذربایجان شرقی